

To dar nebuvo!

TOMAS DIRGĖLA

Domas ir Tomas

Dingusios knygos mišlė

PENKTA KNYGA

NUO

8

IKI

12

METŲ

TYTO ALBA

TOMAS DIRGĖLA

**Domas ir
Tomas**

Dingusios knygos mįslė

PENKTA KNYGA

Iliustravo Rytis Daukantas

VILNIUS 2019

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: perduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

© Tomas Dirgėla, 2019

© Rytis Daukantas, iliustracijos, 2019

© „Tyto alba“, 2019

ISBN 978-609-466-411-3

*Ši tikra istorija tikrai paremta tikrais faktais,
kuriuos tikrai išgalvojo tikras autorius*

Turiny

Tomo Dirgėlos žodis	9
Kęstutis Ašotis ir poezijos konkursas.....	13
IHPONE 12.....	19
Inspektorius Kukulaitis džiūgauja!	24
Mėmės kabinetas kviečiamas į... ..	28
Vietoj matematikos kontrolinio	32
Laiškas iš Vilniaus poetų draugijos	36
Liudas Kajus Mėmė	42
Kelionė Miestamiestis–Vilnius prasideda... ..	47
...Ir baigiasi.....	52
Ekskursija į biblioteką ir piktas rašytojas.....	57
Mokytojo lauktuvės sau pačiam	64
Sudužusi senovinė vaza ir dingęs Mažvydo „Katekizmas“	71
14 267 eurai ir 41 centas	77
Direktoriaus Mėmės gelbėjimo planas	80
Miestamiestiečiai Vilniaus kavinėje.....	85

Antikvariatas „Pas Johansoną Šeštąjį“	91
Apklausėlė apklausa	97
Kęstutis Ašotis pastoja kelią Dalai Lamai.....	102
Trys apklausos viename skyriuje.....	109
„Mano pirmoji knyga. Gyvūnai“	116
Mėmė ir Ašotis atsiduria už grotų!	121
Slaptas kambarėlis sienoje	126
Tomas išneša sveiką kailį	132
Tomas sveiko kailio nebeišneša.....	135
Mėmė ir Ašotis policijos furgonu rieda gelbėti vaikų	138
Vaikai randa knygą, o vaikus – blogiukas.....	143
Vaikai išgelbėti!.....	150
Vagišius atskleidžia savo kėslus.....	155
Dalai Lama aplanko Liudą ir Kęstutį.....	161
Vilnius–Miestamiestis.....	168

TOMO DIRGĖLOS ŽODIS

Domas ir Tomas – detektyvai, į kuriuos nori lygiuotis net ir patys žymiausi pasaulio sekliai! Nebijantys pavojų 4b klasės mokiniai, į komandą pasikvietę Upę, jau ne kartą buvo patekę į blogio nelaisvę. Užrakinti, surakinti, užrišti, surišti, įkalinti, užpančioti ir supančioti, jie vis tiek siekė tikslo – kad triumfuotų gėris!

Skatinami savo drąsos ir galimybės praleisti pamokas, detektyvai jau ne kartą išgelbėjo pasaulį nuo pražūties. Kodėl pasaulį, jeigu visus kartus pavojuje buvo mokykla? Nes uždarius mokyklą vaikai jos negalėtų lankyti! O tada neišmoktų atskirti lapės nuo dinosauro ir pasaulyje įsivyrautų chaosas.

Bet ar mums to reikia? Nežinau, ką manote jūs, bet aš sakau – NE.

Dingusi mokyklos valytojo šluota, netvarka ir ant uždarymo ribos pakibęs Miestamiesčio mokyklos likimas. Kas ir kodėl galėjo taip nežmoniškai pasielgti? Ūmai išklera naujutėlaitis mokyklinis autobusas, kai mokiniai lankosi nepažįstamame Didmiestyje, ir štai jie nebegali grįžti namo. Kieno akmeninė širdis liepė sugadinti ekskursiją? Mokyklos koridoriais šmirinėja vaiduoklis, neleidžiantis nei ramiai mokytis, nei ramiai mokyti – kam užkluvo nusistovėjusi darna Miestamiesčio Miestiečių mokykloje? Ir galiausiai – nauja mokyklos virėja, į savo patiekalus dedanti...

Kas atsakė į šiuos klausimus? Kas tiek kartų išgelbėjo mokyklą nuo uždarymo, o direktorių Liudą Mėmę – nuo bedarbystės? Kas tie didvyriai, nepabūgę pavojų? KAS? Klausimų daug, o atsakymas – kitoje pastraipoje.

Tai Domas, Tomas ir Upė! Kas tik nėra kreipęsis į juos patarimo sunkią akimirką, kai byla, rodos,

atsimuša į sieną ir atsakymo nėra? Aš jums atsakyčiau – nėra kreipęsis nei Šerlokas Holmsas, nei Erkiulis Puaro, nei Midsomerio grafystės detektyvas. Bet galiu atsakyti, kas YRA kreipęsis, – tai Liudas Mėmė. Vienas iš retų atvejų, kai suaugęs žmogus pagalbos kreipiasi į vaiką. Ir dėl to jam nė kiek ne gėda! O, kad visi mokyklų direktoriai ar visi suaugėliai turėtų tokį požiūrį į vaikus...

– BET AR TAI VISKAS? – paklausite jūs. – AR ŠIŲ DETEKTYVŲ NEBELAUKIA JOKIE PAVOJAI? – užduosite dar vieną klausimą. – AR TIKRAI... – dar norėsite paklausti, bet aš jus pertraukčiau, nes įžanga artėja prie pabaigos.

Vilnius, dingusi pirmoji lietuviška knyga, direktoriaus Mėmės nuvarytas policijos furgonas ir susitikimas su pačiu Dalai Lama – tiek ir dar tiek (o tai reiškia „dar daugiau“) jūsų laukia naujausioje Domo ir Tomo nuotykių dalyje!

Įdomu? Tai kodėl vis dar skaitote įžangą?

1.

KĘSTUTIS AŠOTIS IR POEZIJOS KONKURSAS

Prie Miestamiesčio miesto Miestiečių mokyklos privažiavo automobilis. Radęs laisvą vietą tarp dviejų mašinų, automobilis bandė išsprausti – pavažiavo truputį į priekį, tada vos vos atgal. Žmogus

pasuko vairą ir vėl įjungė pirmą pavarą. Bet įvažiuoti niekaip nepavyko! Tada automobilis vėl šiek tiek pavažiavo atbulomis, paskui vėl į priekį. Ratai pasisuko, mašina jau beveik įvažiavusi, bet... Šiek tiek pritrūko. Tuomet vairuotojas pabandė iš naujo – pavažiavęs į priekį pasuko vairą ir...

Žinote ką – gal šią vietą praleiskime ir peršokime kelias valandas, kai direktorius Liudas Mėmė savo opelį galų gale pastatė į laisvą vietą. Tiesa, prieš tai palaukęs, kol kiti keturi stovintys automobiliai išvažiuos.

– Tai ne opelis, – pataisė mane direktorius ir mirktelėjęs patikslino: – Tai TOYATA.

– Norėjote pasakyti TOYOTA? – šyptelėjau.

– Ne, TOYATA. Atrodo panašiai, bet skiriasi viena raidė. Parsisiunčiau iš Kinijos, iš ten ir mokyklai autobusą „Domo ir Tomo“ antroje dalyje pirko me, – didžiuodamasis pasakojo Liudas. – Šių metų modelis! Beraktė sistema, bevairis valdymas. Vietoj vairo – rašiklio dydžio svirtelė! Ir visa tai su siuntimu į Miestamiestį man kainavo tik 199 eurus!

Liudas Mėmė paspaudė man ranką ir nuskubėjo mokyklos pusėn. O aš nuskubėjau namo toliau rašyti šios knygos.

* * * * *

– Vėl pirmadienis, – spusteldamas kompiuterio mygtuką šyptelėjo direktorius, – vėl nauja savaitė, nauji džiaugsmi, nauji iššūki, ir...

Į kabineto duris kažkas pabeldė.

– Ech, o norėjau pirmiausia elektroninį paštą pasitikrinti. Na, bet kol tas mano kompiuteris įšils... Prašau užteiti!

Durys atsivėrė ir direktoriaus kabinete pasirodė lietuvių kalbos mokytojas.

– O, gerbiamas Kęstutis Žąsinas, – Mėmė pakilo nuo stalo tiesdamas ranką sveikintis, bet svečias jį pertraukė.

– Joks aš Žąsinas, – iškėlęs galvą nusišiepė lietuvių kalbos mokytojas.

Liudas Mėmė sutriko, išraudo ir tuoj pabandė pasitaisyti.

– Ne, žinoma, ne – jūs tikrai ne žąsinas. Bet juk pavardė jūsų tai...

– Ašotis, – pertraukė direktorių Kęstutis, – dabar aš esu Kęstutis Ašotis. Pavargau kęsti mokinių patyčias, tad radau kitą įsidėmėtinos rašybos žodį.

– Dabar žinosiu, Kęstuti Ašoti! Aačiūū, kad užsukoote pranešti šioos puikioos žinioos, – perdėtai

taisyklingai išbėrė Mėmė ir žvilgtelėjo į kompiuterį, kurio ekrane virš mėlynos juostos pamatė užrašyta

14 %

Atsidusęs direktorius klestelėjo į kėdę.

– Bet jeigu norite dar kažką pasakyti, laiko turiu...

– Noriu, gerbiamas Liudai. **Labai noriu!** – mokytojas Kęstutis ėmė beveik šokinėti iš laimės.

– Tai klausau.

– Vyksta toks konkursas. Poezijos. Už geriausią eilėrašį apie Vilnių keturi vaikai iš mūsų mokyklos laimi kelionę į sostinę, ekskursijas, o svarbiausia... – širdis Kęstučiui Ašočiui ėmė plakti smarkiau, o kvėpavimas padažnėjo.

– Gal prisėskite? – išsigandęs Liudas užleido mokytojui savo kėdę. – Gal vandens?

– Vandens? Taip, vandens. **Taip...**

Direktorius padavė stiklinę Kęstučiui.

– Na, Kęstuti? – dabar jau beveik šokinėjo Liu-

das Mémé, it mažas vaikas nekantraudamas išgirsti naujieną.

– Bus galima pamatyti **pirmąją lietuvišką knygą!** – sušuko lietuvių kalbos mokytojas. Jo akyse ėmė rinktis ašaros. – Pirmąją lietuvišką knygą... Pirmąją... – Kęstutis nusivalė ašaras ir nusišypsojęs atsisuko į direktorių. – Tai ką manote, Liudai?

– Na, gal būtų ir visai įdomu, – susimąstė direktorius. – Ir kaip tik poetą mokykloje neblogą turime.

– Tai **nuostabu!** – suplojo delnais lietuvių kalbos mokytojas ir septynis kartus apsisuko aplink su kėde.

– Ar jau galiu eiti? – nedrąsiai paklausė Liudas Mémé.

– Taip taip, eikite, – pamojo Kęstutis Ašotis iš direktoriaus kėdės, o pats direktorius išėjo iš direktoriaus kabineto.

2.

IHPONE 12

Po savaitės mokykloje ėmė dėtis keisti dalykai.
Na, bent jau du:

- Mokiniai pradėjo rašyti su klaidom.
- Miestamiesčio miesto Miestiečių mokykla buvo pervadinta į Ažuolo kąsnio mįslingojo mąstymo sąsiuviniių mokyklą.

Prabėgo dar savaitė. Liudas Mėmė jau norėjo kreiptis į Domą su Tomu! Bet kai sykį koridoriuje vienas vaikas į Liudą kreipėsi DIREKTORIAU,

Mėmė kaipmat atgavo atmintį ir tuoj pat nuskuodė į savo kabinetą.

– Kaip gerai, kad atėjote, Liudai, – apsidžiaugė Kęstutis Ašotis, kabindamas ant sienos septyniasdešimt trečią plakatą su lietuvių kalbos taisyklėmis. – Gal galite man nuo stalo paduoti lipnios juostos?

– Tuoj, direkto... Ką? – galutinai atsitokėjo Liudas. – Kęstuti, mes, atrodo, buvome truputį susipainioję...

– Ak, o taip buvo smagu nors trumpai pabūti direktoriumi... – liūdnai atsiduso lietuvių kalbos mokytojas ir vis pasilipdamas ant kėdės nukabino po vieną visus plakatus su dvibalsiais, dvigarsiais, įsidėmėtinos rašybos žodžiais, vandenvardžiais, priešdėliais, priesagomis... – Liudai, juk šiandien paskutinė diena išsiųsti eilėraščių į konkursą! – lyg žaibo trenktas sušuko Kęstutis Ašotis.

– Į konkursą? – išpūtė akis direktorius. – Kokį konkursą?

– Kokį konkursą? – dar labiau už direktorių – maždaug trigubai – išpūtė akis mokytojas. – O kaipgi kelionė į Vilnių ir... ir...

Kęstutis Ašotis pritrūko kvapo. Nulipo nuo kėdės ir ant jos atsisėdo.

– Pirmoji lietuviška knyga! – prisiminė Liudas Mėmė, norėdamas pakelti ūpą mokytojui Kęstučiui.

– Maniau, jau užmiršote, – lengviau atsiduso Ašotis ir pasilypėjęs ant kėdės toliau nukabinėjo plakatus su galūnėmis, šaknimis, dalyviais ar dar tik pusdalyviais.

– Aišku, kad buvau užmiršęs, – sumurmėjo direktorius. – Po paskutinės nepavykusios ekskursijos į Didmiestį su ekskursijomis reikėtų padaryti bent penkių knygų pertrauką...

– Ką sakėte? – sukľuso Kęstutis.

– **Ar aš?** – sutriko direktorius.

Tuo metu suskambo Liudo Mėmės mobilusis.

– Sakiau, kad kažkas man skambina.

Mėmė čiupo telefoną ir ekrane pamatė nieko smagaus nežadantį užrašą – KUKULAITIS.

– Klausau, inspektoriau! – perdėm mandagiai atsiliepė Mėmė.

Bet telefonas tik dar kartą suskambėjo tiesiai Liudui prie ausies. Mėmė išsigandęs paleido telefoną iš rankų, šis nukrito ant grindų ir sudužo į daugybę mažų gabalėlių.

– Nesuprantu. Juk tai buvo atsparus smūgiams IHPONE 12, kurį užsisakiau iš Kinijos, o dabar še tau! Tikiuosi, ta keturių dienų garantija dar galioja, nes kitaip...

TOMAS DIRGĖLA – vaikų rašytojas, LRT radijo laidos vaikams kūrėjas ir vedėjas – geriausiai jauniems skaitytojams pažįstamas kaip detektyvinės serijos „Domas ir Tomas“ autorius. Pirmoji šios serijos knyga „Dingusios šluotos byla“ 2017 m. pelnė geriausios metų knygos vaikams premiją. Šiandien T. Dirgėla yra parašęs jau per dešimt vaikų mėgstamų kūrinių, o savo mylimą rašytoją skaitytojai atpažįsta net gatvėje ar prekybos centre!

Naujas Domo ir Tomo detektyvas!

Jaunojo poeto Tomo kūrinys laimi eilėraščių apie Vilnių konkursą. Tomas drauge su Domu, Upe, lietuvių kalbos mokytoju Kęstučiu ir mokyklos naujoku Kajumi džiaugiasi kelione į Lietuvos sostinę! Būtų kelionė kaip kelionė... Tačiau iš muziejaus dingsta pirmoji lietuviška knyga, o Kajus sudaužo brangų senovinį eksponatą...

Vilnius, dingsta Martyno Mažvydo „Katekizmas“, direktorius Mėmė nuvaro policijos furgoną ir susitinka su pačiu Dalai Lama... Tiek ir dar tiek (o tai reiškia – dar daug daugiau) jūsų laukia naujausioje Domo ir Tomo nuotykių dalyje!

„Parašykite daugiau knygų apie Domą ir Tomą. Prašau!“

Dažnas skaitytojų prašymas

„Jūsų knygos paskatino mano vaiką susidomėti skaitymu!“

Dažnas skaitytojų tėvų komentaras

„Tėti, ar nupirksi guminukų?“

Dažnas autoriaus sūnaus klausimas

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt

NUO

8

IKI

12

METŲ